

раціонально використовувати за першочерговими напрямками аграрного розвитку.

Таким чином, підвищення економічної ефективності функціонування аграрних підприємств тісно пов'язано з ефективним використанням земельних ресурсів та формується під впливом комплексу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Література

1. Амбросов В. Забезпечення державної підтримки сільськогосподарського виробництва в умовах членства України у СОТ / В.Я. Амбросов, В.М. Онегіна // Економіка АПК.-2009.-№ 2.-с.15-22.

2. Брошак І.С. Моніторинг ґрунтів, шляхи покращення родючості та екологічної безпеки земель Тернопільської області: Монографія / І.С. Брошак, Р.Б. Гевко, С.С. Никеруй та ін. Тернопіль: Видавн. – поліграф. Центр «Економічна думка», 2013.-160с.

3. Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (моніторинг) / Шпичак О.М., Воскобойнік Ю.П., Шпикуляк О.Г. та ін.; За ред. Ю.П. Воскобойника.- К.: ННЦ ІАЕ, 2013.-440с.

4. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах за 2010 – 2014 роки. Статистичний бюлетень. Тернопіль – 2010-2014 рр.

5. Пархомиць М.К. Організаційно-економічний механізм забезпечення дохідності сільськогосподарських підприємств: теорія, методика, практика: Монографія / М.К. Пархомиць, В.В. Гудак. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014.- 256с.

6. Пархомиць М.К. Аналіз дохідності основних галузей аграрних підприємств та напрямки її підвищення у західних областях України / М.К.Пархомиць, Л.М. Уніят // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені короля Данила Галицького, 2015.- Вип. 11.- с.246 – 258.

7. Фінанси агропромислового виробництва. Навчальний посібник / За ред. Пархомця М.К. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015.-404с.

8. Сільське господарство Тернопільської області за 2010-2014 роки: Статистичний збірник.- Тернопіль, 2010-2015.

9. Яців І.Б. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств: монографія / І.Б. Яців.- Львів: Український бестселер, 2013.-427 с.

Юрій Пашинський

Тернопільський національний економічний університет

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Потреба розвитку забезпечення високого рівня ресурсоефективності є основним напрямком стабілізації та розвитку діяльності та конкурентоспроможності підприємства. При цьому ключовими елементами підвищення ефективності діяльності виступають заходи, спрямовані на пошук і мобілізацію незадіяних ресурсів виробництва.

Значну роль у цьому відіграє рівень організації системи управління ресурсозберігаючими процесами на підприємстві. Як правило, для більшості вітчизняних підприємств функції ресурсозбереження для підрозділів чітко не окреслені, що призводить до несистематичної роботи з ресурсозбереження, знижуючи ефективність цієї діяльності. Проте сьогодні з огляду на можливості підвищення конкурентоспроможності за рахунок зниження ресурсомісткості продукції потреба у проведенні комплексної, систематичної роботи з ресурсозбереження у суб'єкта господарювання є достатньо гострою, і першочерговим завданням залишається оптимальна організація цієї роботи.

Функціонування системи управління ресурсозберігаючою діяльністю на підприємстві здійснюється на базі документування внутрішнього користування, завдяки чому

забезпечуються:

- нормування показників витрат виробничих ресурсів;
- інтеграція управління ресурсозбереженням у загальну єдину систему управління підприємством;
- організація обліку та контролю за виконанням ресурсозберігаючих заходів на підприємстві;
- виявлення та взяття на облік проблем, пов'язаних із ресурсозбереженням;
- оцінювання соціальної, екологічної та економічної ефективності ресурсозберігаючих заходів;
- створення інформаційно-аналітичної бази даних про результати реалізації ресурсозберігаючої політики на підприємстві [2].

Передумовою та складовими системи ефективного управління ресурсозбереженням на підприємстві повинні бути наступні компоненти:

- виявлення проблем підприємства, що пов'язані та можуть бути вирішені за рахунок впровадження ресурсозберігаючих заходів, формування на цій основі адекватної політики підприємства щодо ресурсозбереження;
- планування ресурсозберігаючої діяльності підприємства, розроблення організаційно-технічних заходів, які забезпечують виконання планових показників;
- техніко-технологічне, нормативне, організаційне та економічне забезпечення виконання планових завдань та реалізації ресурсозберігаючих заходів;
- моніторинг ресурсозбереження на підприємстві, облік та контроль, здійснення коригувальних та попереджувальних впливів на ресурсозберігаючі процеси;
- створення інформаційної бази даних та звітності про результати здійснення ресурсозберігаючої політики, управлінських рішень з ресурсозбереження;
- періодичний аналіз результатів ресурсозберігаючої діяльності підприємства, оцінку ефективності функціонування системи управління ресурсозберігаючою діяльністю підприємства;
- удосконалення системи управління ресурсозбереженням з урахуванням впливу внутрішніх та зовнішніх факторів.

Література

1. Драган І. В. Методологічні засади управління ресурсозбереженням як напряму реалізації державної політики у сфері при-родокористування / І. В. Драган // Вісник ЖДТУ. – Серія: Еко-номічні науки. – 2012. – № 1(59). – С. 100-102.
2. Сотник І.М. Управління розвитком ринку ресурсозбереження в Україні: проблеми і перспективи / І.М. Сотник, Ю.О. Мазін // Сталій розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробни-чий журнал. – 2011. – № 4. – С. 3-8.

Віталій Петрук, Олена Плесюк

Тернопільський національний економічний університет

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ГРУНТІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розташована Тернопільська область в зоні Західного Лісостепу та характеризується пересічним рельєфом, який покритий різноманітними ґрунтами. Переважна більшість ґрунтів це леси і лесовидні суглинки, які мають важливе значення в процесі створення агрохімічних і агрофізичних властивостей ґрунтів. На території Тернопільської області спостерігається зональність розподілу ґрунтів, яка частково пов'язана з материнськими породами, а також рельєфом і кліматичними умовами.

За результатами еколого-агрохімічного моніторингу в Тернопільській області є 0,1 тис.га ґрунтів з надто низьким вмістом гумусу, 28,0 тис.га з низьким, 175,3 тис.га із середнім, 284,8 тис.га з підвищеним, 36,6 тис.га з високим та 0,5 тис.га з дуже високим. При зменшенні